

„Hogyan lett az ötödik oszlopból ötödik hadoszlop?”
A fordítás mindig bizonyos interpretációt is jelent.

Bevezetés a bibliai irodalomtörténetbe

BBN-HEB-241
2008. ősz
Kövér András

KLASSZIKUS BIBLIAFORDÍTÁSOK

(LXX, targumok, Vulgáta, szír...) és ezek szerepe a szövegkritikában

1. A héber Biblia (rövid történeti áttekintés)
2. Milyen okok tették szükségessé a Biblia lefordítását?
3. A görög fordítások és recenziók
 - 3.1 A Szeptuaginta (Bevezetés)
 - 3.11 A Szeptuaginta és a héber Biblia
 - 3.12 A Szeptuaginta a keresztény egyházban
 - 3.2 A Szeptuaginta keletkezése, története, helyzetének megváltozása a kereszténység megjelenésével
 - 3.3 Későbbi görög fordítások (Aquila, Symmachus, Theodotion)
 - 3.4 A Szeptuaginta nagyobb recenziói (Órigenész Hexaplája, Lucian-féle revízió, Hesychius-féle revízió?)
4. Zsidó-arámi fordítások: a targumok
 - 4.1 Eredet és „Sitz im Leben”
 - 4.2 Mikor kezdték leírni a targumokat?
 - 4.3 Pentateuchus targumok
 - 4.31 Targum Onkelosz (a „babiloni targum”)
 - 4.32 Palesztinai targumok
 - 4.321 Targum Pszeudo-Jonatán
 - 4.322 A kairói geniza targumtöredékei
 - 4.323 Targum Neofiti 1
 - 4.324 Töredékes Targum
 - 4.4 A Próféták targuma (Targum Jonatán)
 - 4.5 Az Írások targuma
 - 4.6 A targumi módszer
5. Keresztény-arámi verziók: szír fordítások (Pesittó, Szír-Hexapla)
6. Latin fordítások (Vetus Latina, Vulgata)
7. Befejezés

/Egyéb fordítások (kopt, etióp, arab, örmény, grúz, gót ...)

Bibliafordítások-szövegkritika (a stuttgarter Biblia kritikai apparátusa és a bibliafordítások ...)/

IRODALOM:

- The Cambridge History of the Bible (vol. II.)*, Lampe, G.W.H., ed., Cambridge – London ...: Cambridge University Press, 1980, pp. 1-26.
- Le Déaut, R., „*The Targumim*” in: *The Cambridge History of Judaism (vol. II.)*, CUP, 1989, pp. 563-590
- Encyclopaedia Judaica (1–16 vols.)*, Roth, Cecil -- Wigoder, Geoffrey, eds., Jerusalem: Keter Publishing House, 1972 ('Bible:Translations – Ancient Versions' címszó)
- Jobes, Karen H. – Silva, Moisés, *Invitation to the Septuagint*, Grand Rapids, Michigan: Baker Academic, 2001, pp. 19-102.
- Levine, Etan, *The Aramaic Version of the Bible (Contents and Context)*, Berlin – New York: Walter de Gruyter, 1988
- Rózsa, Huba, Az Ószövetség keletkezése, Budapest: Szent István Társulat, 1986, pp. 40-49.
- The Septuagint with Apocrypha: Greek and English*, Brenton, Lancelot C. L., ed., Grand Rapids, Michigan: Zondervan, é. n. (1st ed.: 1851), pp. i-vi.
- Weitzman, M. P., *The Syriac Version of the Old Testament (An Introduction)*, Cambridge: University Press, 1999, pp. 1-14.